

DETALJNI PREGLED JAVNE POLITIKE

Liberalizacija tržišta usluga segment je regulatorne reforme koju vodi Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Cilj je olakšati pristup tržištu usluga te potaknuti produktivnost i konkurentnost.

Otvorena prekogranična tržišna konkurencija

U velikoj većini uslužnih djelatnosti domaće je tržište otvoreno konkurenciji s europskog tržišta. Obostrano je unutar Unije omogućena sloboda poslovnog nastana na trajnoj osnovi. Također, u nizu djelatnosti obostrano je omogućena [sloboda prekograničnog pružanja usluga](#) na povremenoj i privremenoj osnovi za državljane EU/EGP država, bez obvezne registracije poslovnog nastana, članstva u strukovnoj komori ili polaganja stručnog ispita. Uz to, omogućena je i [sloboda poslovnog nastana](#).

Lakše procedure

Pojednostavljeno je, ubrzano i [digitalizirano pokretanje poslovanja](#). Također, u sve više slučajeva su [digitalizirane procedure](#) za pristup tržištu usluga (arhitekti, inženjeri građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike, geodeti, porezni savjetnici, detektivi, auto škole, intelektualno vlasništvo, privatno obrazovanje, posredovanje u prometu nekretnina, trgovina i e-trgovina), a proces se nastavlja (npr. za turizam i ugostiteljstvo i druge djelatnosti). Za niz drugih uslužnih djelatnosti dokumentacija se već može predavati e-poštom, bez obveze biljega, pečata i naknadnog slanja klasičnom poštom. Informacije o zahtjevima za uslužne djelatnosti dostupne su sve [na jednom mjestu](#), bez lutanja među institucijama.

Manje dupliciranja i bez licenciranja

Priznaju se istovrijedna osiguranja od profesionalne odgovornosti iz drugih država EU-a/EGP-a. Olakšan je pristup reguliranim profesijama kroz automatsko priznavanje stručnih kvalifikacija za državljane EU-a/EGP-a, a isto vrijedi i za hrvatske profesionalce na EU tržištu. Sve manje se traže podaci od domaćih pružatelja usluga koje država već ima. Podaci za prekogranične pružatelje usluga uvelike se provjeravaju putem IMI sustava, umjesto da se podaci ponovno traže. Ukinuto je re-licenciranje građevinskih poduzeća, energetskih certifikatora, revizora i psihoterapeuta te licenciranje turističkih pratitelja, posrednika u zapošljavanju i računovođa. Ukinuta je obvezna komora za voditelje građevinskih radova odnosno inženjere gradilišta.

Tržišne cijene

Ukidanje obvezujućih fiksnih tarifa omogućilo je slobodno formiranje cijena u nizu profesija i sektora kao što su računovođe, posrednici u prometu nekretnina, arhitekti, inženjeri, revizori, porezni savjetnici, taksisti, autoškole i dr. Također, omogućeno je fleksibilnije određivanje cijene odvjetničkih usluga, na način da u svim pravnim stvarima odvjetnici mogu sa strankom pismeno ugovoriti rad na bazi satnice prilikom čega nisu obvezni pridržavati se minimalnog iznosa satnice za rad odvjetnika.

Manje ekskluzivnih prava

Primjerice, uređenjem interijera i krajobraza može se baviti bilo tko, obzirom da to više nije isključivo pravo arhitekata.

Lakše priznavanje za stručne kvalifikacije

Uvedeno je automatsko priznavanje [stručnih kvalifikacija](#) doktora, zubara, primalja, farmaceuta i medicinskih sestara iz država EU-a koji mogu ostvariti slobodu poslovnog nastana u Hrvatskoj. Uveden je opći sustav

priznavanja stručnih kvalifikacija iz trećih zemalja. Europska strukovna kartica izdana za privremeno i povremeno pružanje usluga daje automatsko pravo na obavljanje profesije, bez obveze ispunjavanja dodatnih uvjeta. Osoba koja prvi put želi pružati regulirane profesionalne usluge može o tome elektronički izvijestiti nadležno tijelo ili Jedinstvenu kontaktnu točku za usluge. Zakonski više nije obvezna provjera znanja hrvatskog jezika za profesionalce iz država EU-a/EGP-a, osim kod profesija u zdravstvu, zbog sigurnosti pacijenata. Propisan je rok od 30 dana u kojemu je nadležno tijelo dužno donijeti rješenje o priznavanju inozemne stručne kvalifikacije nakon provedene dopunske mjere.

Mogućnosti oglašavanja

Arhitekti i inženjeri, odvjetnici, ljekarnici i fizioterapeuti više nemaju zabranu oglašavanja.

Bez ograničenja dozvola i ureda

Uklonjena su teritorijalna ograničenja broja dozvola, kao primjerice za autoškole i taksiste. Taksisti mogu ishoditi dozvole u svakoj lokalnoj jedinici. Time je omogućeno širenje poslovanja profesionalaca i njihova nova ulaganja. Također, osnivači auto škola i privatnih arhiva više moraju elaboratima dokazivati opravdanost svojeg osnivanja. Nema više obrazlaganja ekonomske opravdanosti otvaranja trgovačkih centara. Kao i većina drugih profesija, arhitekti, inženjeri, revizori i odvjetnici mogu slobodno osnivati urede.

Odabir pravnog oblika

U velikoj većini profesija nema više ograničenja pravnog oblika. Zato poduzetnici sami odlučuju žele li poslovati kao fizičke ili pravne osobe. Time su uklonjeni mogući troškovi obvezne promjene primjerice iz fizičke u pravnu osobu.

Bez obveze prebivališta i manje potvrda

Arhitekti, inženjeri, geodeti i mnoge druge profesije nemaju više obvezu registracije prebivališta u Hrvatskoj. Arhitekti i geodeti više ne moraju dokazivati da se protiv njih ne vodi kazneni postupak odnosno istraga.

Manje čekanja na licencu

Obvezno radno iskustvo za arhitekate, inženjere i geodete sniženo je na dvije godine, a za veterinare na šest mjeseci, dok se ne traži više za voditelje turističkih agencija. Smanjeno je obvezno radno iskustvo za bilježnike.

Slobodnije zapošljavanje

Kao i ostale djelatnosti, građevinari i internetske turističke agencije nemaju više obvezu zapošljavanja minimalnog broja radnika, već o tome samostalno odlučuju. Omogućena je sloboda ugovaranja rada u autoškoli na puno ili nepuno radno vrijeme. Voditelj poslovnice internetske turističke agencije ne mora više prijaviti prebivalište u stanu. Ne mora se više u svakoj poslovnici internetske turističke agencije imati zaposlenog voditelja u punom radnom vremenu.

Lakše pružanje odvjetničkih usluga

Hrvatski odvjetnici mogu djelatnost obavljati u trgovačkim društvima u drugim EU državama. U slučaju stupanja u radni odnos izvan odvjetničkog ureda, ne prestajanje više pravo na obavljanje odvjetništva hrvatskim odvjetnicima s poslovnim nastanom u drugim EU državama. Podružnice odvjetničkih društava iz EU-a mogu savjetovati i o hrvatskom pravu. Odvjetnicima iz drugih EU država omogućeno je osnivanje odvjetničkih društava u Hrvatskoj, kao i zajedničko obavljanje odvjetništva s hrvatskim odvjetnicima ili

odvjetnicima iz drugih država članica, bez čekanja statusnog izjednačenja s hrvatskim odvjetnicima. Moguće je zasnivanje radnog odnosa odvjetnika s odvjetnikom kao poslodavcem koji samostalno obavlja odvjetničku djelatnost, te sa zajedničkim odvjetničkim uredom. Odvjetnik koji bez opravdanog razloga dulje od šest mjeseci ne obavlja odvjetništvo neće se više brisati iz registra. Smanjeni su pojedini administrativni zahtjevi za europske odvjetnike. Ne plaća se više visoka naknada za ponovni komorski upis.

DETALJNI REGULATORNI PREGLED PROVEDENIH MJERA LIBERALIZACIJE TRŽIŠTA USLUGA

Arhitekti

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje; Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju; Pravilnik o upisima u imenike, upisnike i evidencije Hrvatske komore arhitekata

1. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
2. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
3. Omogućeno je automatsko priznavanje kvalifikacije arhitekata iz drugih država Europskog gospodarskog prostora.
4. Uklonjena je obvezujuća fiksna i obvezujuća regulacija cijena arhitekata.
5. Nema više ograničenja oglašavanja arhitekata.
6. Ovlašteni arhitekti imaju slobodu osnivanja više od jednog ureda.
7. Ukinuto je ograničenje pravnog oblika za arhitekate urbaniste.
8. Ukinuto je brisanje arhitekta iz registra ukoliko poslove projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja ne obavlja više od šest mjeseci u kontinuitetu.
9. Arhitekti nemaju ekskluzivna prava vezana uz građevinske dozvole (već dijeljena prava s inženjerima na dizajn i planiranje, stručni nadzor, certificiranje (nostrifikaciju) projekta i upravljanje projektom gradnje).
10. Za izradu studije izvedivosti, projekta uređenja interijera i projekta krajobraznog uređenja koji ne sadrži projekt građevine više nije potrebna procedura ovlaštenja.
11. Poslove voditelja projekta mogu obavljati i osobe koje nisu upisane u evidenciju voditelja projekta.
12. Ukinuta je obveza vježbeničkog staža kroz stručno radno iskustvo pod vodstvom mentora te je dovoljno ispuniti uvjet od 2 godine odgovarajućeg stručnog radnog iskustva.
13. Svi ovlašteni arhitekti mogu obavljati poslove nostrifikacije (certifikacije) projekata, izradu i potpisivanje projekata te stručni nadzor građenja.
14. Ukinut je zahtjev da protiv arhitekta kao podnositelja zahtjeva za odobrenje ne smije biti pokrenuta kaznena istraga.
15. Ukinuta je obveza da arhitekt iz druge države ima prebivalište u Hrvatskoj.

Inženjeri (građevinarstva, strojarstva i elektrotehnike)

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje; Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju

16. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
17. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishođenja odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
18. Uklonjena je obvezujuća fiksna i obvezujuća regulacija cijena inženjera.
19. Nema više zabrane oglašavanja inženjera.
20. Ovlašteni inženjeri imaju slobodu osnivanja više od jednog ureda.
21. Ukinuto je brisanje inženjera iz registra ukoliko poslove projektiranja i/ili stručnog nadzora građenja ne obavlja više od šest mjeseci u kontinuitetu.
22. Inženjeri nemaju ekskluzivna prava vezana uz upravljanje troškovima gradnje (već dijeljena prava s arhitektima na dizajn i planiranje, stručni nadzor, certificiranje (nostrifikaciju) projekta i upravljanje projektima gradnje).
23. Poslove voditelja projekta mogu obavljati i osobe koje nisu upisane u evidenciju voditelja projekata.
24. Ukinuta je obveza vježbeničkog staža kroz stručno radno iskustvo pod vodstvom mentora te je dovoljno ispuniti uvjet od 2 godine odgovarajućeg stručnog radnog iskustva.
25. Za izradu studija izvedivosti nije potrebno ovlaštenje.
26. Svi ovlašteni inženjeri mogu obavljati poslove nostrifikacije (certifikacije) projekata, izradu i potpisivanje projekata te stručni nadzor građenja.
27. Ukinuta je obveza da inženjer iz druge države ima prebivalište u Hrvatskoj.

Voditelji građevinskih radova / inženjeri gradilišta

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju

28. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishođenja odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
29. Ukinuto je obvezno članstvo u strukovnoj komori za voditelje radova odnosno inženjere gradilišta.
30. Ukinuto je obvezno osiguranje od profesionalne odgovornosti za voditelje radova odnosno inženjere gradilišta.

Graditeljstvo: građenje, upravljanje projektom, ispitivanje dijelova građevine i ispitivanje građevnih proizvoda

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

Zakon o poslovima i djelatnostima prostornog uređenja i gradnje; Zakon o komori arhitekata i komorama inženjera u graditeljstvu i prostornom uređenju

31. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishođenja odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
32. Ukinuta je procedura licenciranja za izvođače - građevinska poduzeća (izvođač pritom mora biti registriran za građenje, odnosno izvođenje radova i mora imati zaposlenog voditelja za radove koje izvodi).

33. Ukinuta je obveza zapošljavanja minimalnog broja radnika koji obavljaju poslove građenja (napomena: gradnja je projektiranje i građenje), pa izvođači građevinskih radova samostalno odlučuju koliko im je radnika potrebno.
34. Osobe koje obavljaju djelatnost ispitivanja dijelova građevina nemaju više obvezu akreditacije.
35. Upola je snižena naknada za rješenje o ispunjavanju zahtjeva glede ocjenjivanja i provjere stalnosti svojstava građevnih proizvoda.
36. Olakšano je pružanje usluga u graditeljstvu zbog pojednostavljenja i sniženja troškova procedure ishoda građevinske dozvole.

Energetski certifikatori

Ministarstvo graditeljstva, prostornoga uređenja
Zakon o gradnji

37. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
38. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana.
39. Otprilike upola je snižena cijena izobrazbe za energetske certifikacije u 4 institucije čime je omogućena konkurencija cijena.
40. Smanjeno je obvezno radno iskustvo za diplomirane inženjere (s 5 godina obrazovanja) s 5 na 2 godine i za inženjere (s 3 godine obrazovanja) s 10 na 5 godina, čime se olakšava pristup licenciranju.
41. Ukinuta je obveza ovjere dokumenata kod javnog bilježnika prije započinjanja energetskog certificiranja zgrada.
42. Energetskim certifikatorima je snižena naknada za ishoda ovlaštenja.
43. Ukinuta je procedura re-licenciranja svakih 5 godina, čime ukidaju dodatni proceduralni troškovi.
44. Ukinuto je obvezno osiguranje od profesionalne odgovornosti.
45. Ukinuta je obveza dostave dokaza da osoba nije kažnjavana.

Geodeti

Državna geodetska uprava
Zakon o geodetskoj djelatnosti

46. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
47. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
48. Procedura licenciranja je pojednostavljena.
49. Obvezno radno iskustvo sniženo je na dvije godine.
50. Nema ograničenja pravnog oblika za geodete.
51. Ukinuta je obveza posjedovanja geodetske opreme i prostora kao uvjet za pružanje usluga.
52. Nema ograničenja oglašavanja geodeta.
53. Ukinuta je obveza dostave dokaza o prebivalištu geodeta u Hrvatskoj.
54. Ukinuta je obveza dostave dokaza da se ne vodi kazneni postupak protiv geodeta.
55. Ukinuta je obvezatnost smjernica Hrvatske komore ovlaštenih inženjera geodezije u pogledu vremenskog opsega potrebnog za obavljanje pojedinog geodetskog posla.

Inženjeri rudarstva

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Zakon o rudarstvu

56. Ukinuta je obveza dostave dokaznice o poznavanju hrvatskog jezika za kandidate za rudarske inženjere koji su stručnu spremu stekli u inozemstvu.
57. Kandidati za rudarske inženjere mogu ponovno polagati stručni ispit nakon tri mjeseca, umjesto nakon godinu dana.
58. Omogućena je elektronička prijava stručnog ispita za rudarske inženjere.

Agenti i posrednici u prometu nekretnina

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Zakon o posredovanju u prometu nekretnina

59. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinstvene kontaktne točke za usluge.
60. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishođenja odobrenja ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinstvenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
61. Snižena je cijena ispita za agente za posredovanje u prometu nekretnina.
62. Formiranje cijene prepušteno je tržištu.

Računovođe

Ministarstvo financija

Zakon o računovodstvu

63. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishođenja odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinstvenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
64. Ukinuto je zakonski prethodno uvedeno odnosno planirano licenciranje računovođa.
65. Cijene se slobodno formiraju i mogu se pregovarati na tržištu.

Revizori

Ministarstvo financija

Zakon o reviziji

66. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana.
67. Ovlaštenje za rad revizora nema više ograničenje trajanja, odnosno nije ga potrebno produljivati svake 3 godine, čime se smanjuje administrativno opterećenje.
68. Dovoljno je da se jedan član uprave revizorskog društva služi hrvatskim jezikom, umjesto većine.
69. Ovlašteni samostalni revizor je dobio slobodu osnivanja više od jednog revizorskog ureda, čime je uklonjeno ograničenje poslovnog nastana i otvoren veći prostor za širenje poslovanja.
70. Automatski se priznaje istovrijedno osiguranje revizora od profesionalne odgovornosti iz druge države članice EU, čime se uklanja obveza ponovnog ugovaranja istog osiguranja.

71. Propisana je suradnja s drugim EU državama glede usklađivanja zahtjeva o obrazovnim kvalifikacijama revizora.
72. Zadržano je slobodno formiranje cijena.
73. Omogućeno je oglašavanje revizora.
74. Povezana društva revizorskog društva mogu slobodno pružati određene usluge poreznog savjetovanja revizijskim klijentima od javnog interesa.
75. Revizijskom klijentu se može pružati porezne usluge vezane uz pripremu poreznih obrazaca, pomoć kod poreznih inspekcija, izračun poreza, porezno savjetovanje.
76. Uveden je neovisan javni nadzor revizorskih usluga, bez utjecaja komore.
77. Sniženi su komorski doprinos, članarina i naknada za ispit.
78. Omogućena je konkurencija cijena i organizatora stručnog osposobljavanja za polaganje revizorskog ispita te je snižen trošak osposobljavanja.

Porezni savjetnici

Ministarstvo financija

Zakon o poreznom savjetništvu

79. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
80. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishođenja odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
81. Omogućeno je slobodno formiranje cijena porezno-savjetničkih usluga.
82. Omogućeno je oglašavanje poreznih savjetnika.
83. Ukinuto je ograničenje pravnog oblika društva s ograničenom odgovornošću.
84. Ukinuto je ograničenje prema kojem državljani EGP-a mogu osnivati samo podružnicu za porezno savjetništvo, a ne i drugi oblik sjedišta.
85. Ukinuta je obveza da porezni savjetnik iz EU-a mora odrediti punomoćnika za primanje pismena, ukoliko usluge pruža privremeno i povremeno.
86. Ograničene usluge poreznog savjetovanja mogu slobodno obavljati samostalni ovlaštene revizori i revizorska društva u okviru svoje djelatnosti.
87. Spriječeno je propisivanja višeg iznosa minimalnog kapitala za porezne savjetnike od standardnog za d.o.o.
88. Kvalificirani kandidati izuzeti su iz obveze polaganja dijelova stručnog ispita za porezne savjetnike. Kandidat koji je položio ispit iz predmeta "Računovodstvo, financijski izvještaji i revizija" prilikom polaganja revizorskog ispita, dužan je uz prijavu poreznosavjetničkog ispita dostaviti pisano uvjerenje Hrvatske revizorske komore da je položio taj ispit i da nije izgubio status revizora.
89. Dio stručnog ispita "Porezno pravo u Republici Hrvatskoj" koji se prije polagao samo usmeno polaže se i u pisanom obliku.
90. Definiran je elektronički dostupan i neovisan žalbeni postupak za kandidate koji pristupaju stručnom ispitu za porezne savjetnike.

Odvjetnici

Ministarstvo pravosuđa i uprave

Zakon o odvjetništvu; Pravilnik o reklamiranju, oglašavanju i web stranici odvjetnika

91. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.

92. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, članstva u strukovnoj komori.
93. Ukinuti su prekomjerni zahtjevi u pogledu smanjivanja kriterija za polaganje ispita iz poznavanja pravnog poretka RH koji se odnose na odvjetnike iz država Europske unije, a vezani su uz priznavanje stručnih kvalifikacija za pristup reguliranoj profesiji - odvjetnik ili obavljanju istog u Hrvatskoj.
94. Ukinuti su administrativni zahtjevi za upis u imenik stranih odvjetnika; potvrda o državljanstvu, ovjereni prijevod i dokumentacija koja nije starija od tri mjeseca).
95. Ukinuta je obveza podnošenja obavijesti Hrvatskoj odvjetničkoj komori o namjeri obavljanja radnji u Hrvatskoj (osim kod radnji zastupanja) za odvjetnika iz država Europske unije koji nije upisan u Imenik stranih odvjetnika.
96. Ukinuta je naknada za komorsku upisninu od 5.000 eura prilikom ponovnog ulaska u odvjetničku profesiju.
97. Odvjetnici iz drugih država Europske unije mogu u Hrvatskoj koristiti hrvatski naziv „odvjetnik“ tako odabere jedan od dva načina: da položi ispit iz poznavanja pravnog poretka Republike Hrvatske ili da u i Hrvatskoj radi kao odvjetnik pod nazivom zanimanja svoje matične države i nakon minimalno trogodišnje prakse dokaže da je učinkovito i redovito obavljao odvjetnički poziv u Hrvatskoj pod nazivom iz svoje matične države.
98. Omogućeno je zajedničko pružanje usluga odvjetnika s poslovnim nastanom u Hrvatskoj i u drugoj državi Europske unije.
99. Omogućeno je reklamiranje i oglašavanje odvjetnika pod uvjetom da je istinito, činjenično, objektivno i da nije zavaravajuće. Više nije potrebna dugotrajna procedura prethodnog komorskog odobrenja mrežne stranice odvjetnika odnosno odobrenja promjene mrežnih informacija. Nema više izričito propisanog sadržaja mrežne stranice. Podaci o klijentima mogu se objaviti na mrežnoj stranici samo uz njihovo dopuštenje. Odvjetnici mogu jednosmjerno komunicirati svoje usluge na društvenim mrežama.
100. Omogućeno je fleksibilnije određivanje cijene odvjetničkih usluga, na način da u svim pravnim stvarima odvjetnici mogu sa strankom pismeno ugovoriti rad na bazi satnice prilikom čega nisu obvezni pridržavati se minimalnog iznosa satnice za rad odvjetnika.
101. Podružnicama odvjetničkih društava iz država Europske unije omogućeno je pružanje usluga savjetovanja o pravu Republike Hrvatske, o pravu svoje matične države, o europskom i međunarodnom pravu.
102. Hrvatskim odvjetnicima omogućeno je obavljanje odvjetničke djelatnosti u trgovačkim društvima u drugim državama Europske unije.
103. Odvjetnicima iz drugih država Europske unije omogućeno je osnivanje odvjetničkih društava u Hrvatskoj, bez obveze čekanja da se statusno izjednače s hrvatskim odvjetnicima.
104. Odvjetnicima iz drugih država Europske unije omogućene su strukture za zajedničko obavljanje odvjetništva s hrvatskim odvjetnicima ili odvjetnicima iz drugih država članica, bez obveze čekanja da se statusno izjednače s hrvatskim odvjetnicima.
105. Odvjetničkom društvu omogućeno je osnivanje drugog odvjetničkog društva.
106. Ukinuto je ograničenje broja odvjetničkih ureda koje može osnovati isti odvjetnik.
107. Omogućeno je zasnivanje radnog odnosa odvjetnika s odvjetnikom kao poslodavcem koji samostalno obavlja odvjetničku djelatnost te sa zajedničkim odvjetničkim uredom.
108. Ukinuto je brisanje iz registra odvjetnika koji bez opravdanog razloga dulje od šest mjeseci ne obavlja odvjetništvo.
109. Ukinuto je prestajanje prava na obavljanje odvjetništva hrvatskim odvjetnicima s poslovnim nastanom u drugim državama Europske unije u slučaju stupanja u radni odnos izvan odvjetničkog ureda.
110. U okviru provjere osposobljenosti odvjetnika iz EU država koji u Hrvatskoj namjeravaju djelovati pod nazivom „odvjetnik“, razmatrat će se svaki pojedinačni zahtjev te ispit prilagoditi stečenim kvalifikacijama i znanjima kandidata.

Javni bilježnici

Ministarstvo pravosuđa i uprave
Zakon o javnom bilježništvu

111. Skraćeno je vrijeme potrebnog radnog iskustva na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita za stjecanje uvjeta za polaganje javnobilježničkog ispita.
112. Određeno je kraće trajanje uvjeta radnog staža na pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog ispita potrebnog za imenovanje javnih bilježnika.

Taksisti

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Zakon o prijevozu u cestovnom prometu

113. Omogućeni su slobodni i jednaki tržišni uvjeti za postojeće i nove poslovne modele.
114. Smanjen je broj uvjeta za dobivanje licencije, odnosno ukinuta je obveza trogodišnje škole za KV vozača.
115. Do dozvole se može doći jednostavnije, u roku od 15 dana od podnošenja zahtjeva.
116. Ukoliko se licenca ne izda u navedenom roku, nadležno Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture će u narednih 15 dana donijeti rješenje.
117. Pojednostavljen je sadržaj ispita te je cijena istoga snižena.
118. Omogućen je elektronički postupak predaje zahtjeva, plaćanja pristojbe te ishođenja licencije i dozvole.
119. Maksimalna naknada za licenciju ne može iznositi više od 10 posto mjesečne neto plaće na području jedinice lokalne samouprave koja izdaje dozvolu.
120. Vozač u vozilu može imati samo kopiju dozvole, umjesto originala.
121. Ukinuto je pravo lokalnim jedinicama na ograničenje broja dozvola.
122. Dozvola više ne ovisi o poslovnom nastanu i prebivalištu taksista te se ista može dobiti u bilo kojem broju lokalnih jedinica.
123. Cijene se mogu određivati na tržišnoj osnovi.
124. Vožnja se može naplaćivati i putem elektroničke aplikacije, a ne samo putem taksimetra, što je važno za digitalne platforme u okviru ekonomije suradnje.
125. Taksisti iz drugih država članica EU imaju slobodu poslovnog nastana u Hrvatskoj, kao i oni iz trećih zemalja ako je to uređeno međunarodnim ugovorom.

Auto škole

Ministarstvo unutarnjih poslova
Zakon o sigurnosti prometa na cestama

126. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
127. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana.
128. Autoškole mogu samostalno određivati tržišne cijene, bez regulirane minimalne cijene.
129. Ukinuta je mreža autoškola kroz koju se ograničavao dozvoljeni broj autoškola po teritoriju svake županije i ovisno o broju kandidata, uz opravdanje tržišne potrebe.
130. Omogućena je sloboda ugovaranja rada u autoškoli na puno ili nepuno radno vrijeme, kako bi se rad prilagodio tržišnim potrebama.
131. Auto škola smije i izvan sjedišta odnosno u podružnici osposobljavati kandidate za vozače.

132. Autoškole neće morati svakih 7 godina mijenjati aute, odnosno svakih 12 godina autobuse. Dok se tehnička ispravnost uvijek podrazumijeva, autoškole mogu koristiti automobile do 10 godina starosti, a autobuse do 15 godina, što će rezultirati financijskim uštedama.

Trgovina i distribucija

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Zakon o trgovini

133. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura provjere minimalnih tehničkih uvjeta pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.

134. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga.

135. Trgovci više nisu obvezni svake godine atestirati vagu, već svake druge godine.

136. Omogućen je nastavak obavljanja djelatnosti trgovine bez izdavanja novog rješenja o ispunjavanju minimalnih tehničkih uvjeta, čime se omogućava jednostavnije otvaranje novih prodavaonica, bez dodatnog opterećenja.

137. Ukinuta je procedura ishodađenja suglasnosti za gradnju velikih trgovačkih centara, uz obrazlaganje gospodarske opravdanosti njihovog otvaranja.

138. Površina skladišta za trgovanje robom na veliko može biti manja od 50 m² (ali ne manja od 25 m²).

139. Omogućeno je da više prodajnih objekata istog trgovca na različitim lokacijama koristi zajedničko skladište.

140. Ukinut je postupak ishodađenja suglasnosti za obavljanje djelatnosti trgovine na veliko određenim vrstama naftnih derivata i biogoriva, a time i pristojbe.

141. Ukinuta je i obveza raspolaganja posebno opremljenim skladištima za trgovinu na veliko naftnim derivatima i biogorivima, čime je domaćim trgovcima na veliko i uvoznicima omogućen izravni pristup maloprodajnoj mreži.

Turizam i turistički vodiči

Ministarstvo turizma i sporta

Zakon o pružanju usluga u turizmu

142. Za slanje dokumentacije dostupne je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.

143. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishodađenja odobrenja ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

144. Ukinuta je obveza dokazivanja poslovne sposobnosti kao uvjet za turističkog vodiča.

145. Ukinuti su stručni ispiti za turističke vodiče po svakoj županiji.

146. Ukinuta je obveza dokazivanja, da pravomoćnom sudskom presudom ili rješenjem o prekršaju nije izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane obavljanja poslova turističkog vodiča, dok ta mjera traje, osobi koja želi pružati usluge turističkog vodiča.

147. Ukinuta je obveza dokazivanja osobi, koja želi pružati usluge voditelja poslova, da joj pravomoćnom sudskom presudom ili rješenjem o prekršaju nije izrečena mjera sigurnosti ili zaštitna mjera zabrane obavljanja poslova turističkog vodiča, dok ta mjera traje.

148. Ukinuto je reguliranje profesije turističkog pratitelja tj. voditelja putovanja.

149. Ukinuto je ograničenje broja zaposlenih za internet turističke agencije u stambenim prostorima.

150. Ukinuto je ograničenje za internet turističku agenciju da kada posluje u prostoru stambene namjene da u tom prostoru voditelj poslova mora imati prijavljeno prebivalište.
151. Ukinuto je obvezno radno iskustvo za voditelje turističkih agencija.
152. Ukinuto je obvezno poznavanja najmanje jednog stranog jezika na razini B2 za voditelje turističkih agencija.
153. Ukinuta je obveza turističkim agencijama da u svakoj poslovnici ili poslovnom prostoru ima voditelja poslova.
154. Ukinuta je obveza korištenja identifikacijskog koda turističke agencije.
155. Ukinuta je obveza dostave ugovora o turističkom zastupanju turističkih agencija Ministarstvu turizma.
156. Ukinuta je administrativna procedura ishoda rješenja o ispunjavanju uvjeta za pružanje usluga turističkih agencija, već je samo potrebno dostaviti obavijest Ministarstvu turizma o početku pružanja usluga.
157. Ukinuta je obveza dokazivanja poslovne sposobnosti kao uvjet za voditelja turističkih agencija.
158. Ukinuta je obveza pohađanja seminara prije stručnog ispita za voditelja poslova turističke agencije.
159. Ukinuta je procedura ishoda rješenja o odobrenju za pružanje turističkih usluga na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (ranije seljačkom gospodarstvu).
160. Ukinuta je procedura ishoda rješenja o odobrenju za pružanje usluga u posebnim oblicima turističke ponude, vezano uz ispunjavanje minimalnih tehničkih uvjeta (seoskom, zdravstvenom, kulturnom, wellness, kongresnom, za mlade, pustolovnom, lovnom, športskom, golf-turizmu, športskom ili rekreacijskom ribolovu na moru, ronilačkom turizmu, športskom ribolovu na slatkim vodama kao dodatna djelatnost u uzgoju morskih i slatkovodnih riba, rakova i školjaka i dr.) i procedura ishoda rješenja o ostalim turističkim uslugama (iznajmljivanje pribora i opreme za šport i rekreaciju).
161. Proširen je krug pružatelja usluga zdravstvenih i usluga u kongresnom turizmu.
162. Pružanje turističkih usluga u zdravstvenom turizmu je, osim specijalnim bolnicama i lječilištima, omogućeno i ostalim zdravstvenim ustanovama te sektoru privatnog zdravstva.

Ugostiteljstvo

Ministarstvo turizma i sporta

Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti

163. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
164. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishoda rješenja odobrenja, članstva u strukovnoj komori ili čekanja prethodne provjere, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
165. Ukinut je uvjet prestanka važenja rješenja za ugostiteljski objekt koji ne započne s radom u devet mjeseci.
166. Ukinuta je obveza za iznajmljivače pribavljanja potvrde od ovlaštene zdravstvene ustanove da oni ili netko od članova njihovog domaćinstva koji s njima žive u istoj zgradi, odnosno stanu, nisu evidentirani kao bolesnici od neke zakonski određene zarazne bolesti ili su duševni bolesnici koji zbog svog stanja mogu ometati okolinu.
167. Ugostiteljske usluge može pružati i sektor privatnog zdravstva.
168. Pojednostavljena je procedura ponovne kategorizacije ugostiteljskih objekata a naknada za kategorizaciju smještajnih objekata je ukinuta.

Posredovanje pri zapošljavanju

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Zakon o tržištu rada

169. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
170. Ukinuta je obveza ishodađenja dozvole za obavljanje posredovanja pri zapošljavanju.

Psihoterapeuti

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Zakon o psihoterapeutskoj djelatnosti

171. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
172. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishodađenja odobrenja ili članstva u strukovnoj komori, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
173. Omogućeno je prekogranično priznavanje istovrijednog osiguranja od odgovornosti.
174. Dopusnica nema više ograničeno trajanje.
175. Nema ograničenja pravnog oblika.
176. Nema ograničenja broja ureda.
177. Cijene privatnih psihoterapeuta mogu se slobodno formirati sukladno tržišnim uvjetima.
178. Sloboda pružanja usluga savjetovanja se zadržava za bilo koga, dok se psihoterapeutom može nazivati osoba s tom titulom.
179. Proširen je opseg sveučilišnih studija čiji je završetak uvjet za pristup struci.

Psiholozi

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Zakon o psihološkoj djelatnosti

180. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinствене kontaktne točke za usluge.
181. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, ishodađenja odobrenja ili članstva u strukovnoj komori, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
182. Ukinuta je mogućnost brisanja vježbenika iz registra ako u roku od tri godine od stjecanja prava na polaganje ispita ne položi isti.
183. Psihologima koji su izgubili pravo na obavljanje djelatnosti zbog neispunjavanja obveze stručnog usavršavanja omogućeno je ponovno stjecanja prava na djelatnost.
184. Omogućeno je psihologima koji imaju više od deset godina radnog staža u struci ili položen stručni ispit ili državni ispit II. razine ili akademski stupanj magistra znanosti ili doktora znanosti, a nisu članovi Komore i nemaju priznato pravo na obavljanje psihološke djelatnosti, da u prijelaznom roku

od tri godine polože psihološki stručni ispit, bez obveze obavljanja vježbeničkog staža, kako bi stekli ovlaštenje za obavljanje psihološke djelatnosti.

Intelektualno vlasništvo

Državni zavod za intelektualno vlasništvo
Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima

185. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga i e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.

Privatni detektivi

Ministarstvo unutarnjih poslova
Zakon o privatnim detektivima

186. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.

187. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana i prebivališta, obveze polaganja ispita, poznavanja jezika, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

Veterinari

Ministarstvo poljoprivrede
Zakon o veterinarstvu; Pravilnik o postupku priznavanja stručnih kvalifikacija i uvjetima za privremeno ili povremeno obavljanje veterinarske djelatnosti

188. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

189. Omogućeno je automatsko priznavanje stručne kvalifikacije.

190. Ukinuta je procedura suglasnosti nadležnoga veterinarskog ureda za otvaranje veterinarske ljekarne.

191. Obvezno radno iskustvo za imenovanje ovlaštenim veterinarom smanjeno je s dvije godine na šest mjeseci rada u struci.

Zaštita okoliša

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
Zakon o zaštiti okoliša

192. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.

193. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

194. Obnavljanje suglasnosti za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša ne mora se vršiti svake tri godine već svakih pet godina.

195. Ukinuti su uvjeti za radni prostor vođitelja stručnih poslova zaštite okoliša.

196. Ukinuta je obveza sudjelovanja i plaćanja troškova stručnog vijeća kod postupka ishođenja suglasnosti na politiku sprječavanja velikih nesreća u području zaštite.

Privatni muzeji, knjižnice i kazališta

Ministarstvo kulture i medija

Zakon o muzejima; Zakon o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti; Zakon o kazalištima

197. Ukinuto je ograničenje pravnog oblika osnivanja privatnih muzeja, knjižnica i kazališta.

Privatni pogrebници

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Zakon o pogrebničkoj djelatnosti

198. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.

199. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

200. Priznaje se osiguranje od profesionalne odgovornosti iz druge države EU-a.

Mediji i novinski nakladnici

Ministarstvo kulture i medija

Zakon o medijima

201. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

Socijalna skrb

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Zakon o socijalnoj skrbi

202. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.

203. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

Dadilje

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Zakon o dadiljama

204. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
205. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

Privatne škole

Ministarstvo znanosti i obrazovanja

Zakon o odgoju i obrazovanju; Zakon o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju; Zakon o obrazovanju odraslih

206. Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
207. Otvaranjem tržišta konkurenciji, privatnim pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana, a kod obrazovanja odraslih i sloboda prekograničnog pružanja usluga, kada je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
208. Nema ograničenja pravnog oblika za privatna visoka učilišta i privatne znanstvene institute u pogledu fizičkih i pravnih osoba kao osnivača.
209. Privatni vrtići i privatne osnovne škole ne moraju više dokazivati opravdanost osnivanja.

Edukacijsko-rehabilitacijska djelatnost

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Zakon o edukacijsko-rehabilitacijskoj djelatnosti

210. Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.
211. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
212. Omogućeno je prekogranično priznavanje istovrijednog osiguranja od odgovornosti.
213. Ukinuto je određivanje najniže cijene.

Ljekarnici

Ministarstvo zdravstva

Zakon o ljekarništvu; Pravilnik o standardima i normativima u pogledu prostora, medicinsko-tehničke opreme i radnika za obavljanje zdravstvene djelatnosti; Pravilnik o početku, završetku i rasporedu radnog vremena zdravstvenih ustanova i privatnih zdravstvenih radnika u ordinaciji u mreži javne zdravstvene službe; Pravilnik o oglašavanju rada ljekarnika

214. Smanjeni su zahtjevi glede oglašavanja ljekarni.
215. Smanjena je regulacija radnog vremena ljekarni.

Fizioterapeuti

Ministarstvo zdravstva

Zakon o fizioterapeutskoj djelatnosti; Odluka o raspisivanju natječaja za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za djelatnost fizikalne terapije u kući; Pravilnik o načinu oglašavanja djelatnosti fizikalne terapije

216.Smanjeni su zahtjevi glede oglašavanja fizioterapeutskih usluga, uz zadržavanje obveze poštivanja standarda struke.

217.Fizioterapeutima su omogućeni jednaki uvjeti pristupa otvorenim javnim natječajima za pružanje usluga fizikalne terapije. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje donio je Odluku o raspisivanju natječaja za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja za djelatnost fizikalne terapije u kući.

Zubari

Ministarstvo zdravstva
Zakon o dentalnoj medicini

218.Ukinuta je obveza polaganja stručnog ispita za zubare iz EU država.

Serviseri klima uređaja

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja

219.Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

220.Priznaje se stručni ispit (obavezan prema EU zakonodavstvu) položen u drugoj EGP državi.

221.Obveze polaganja stručnog ispita (koji je obavezan prema EU zakonodavstvu) oslobođene su, zbog sprječavanja dupliciranja, osobe s visokom kvalifikacijom u području strojarstva, sa završenom srednjom strukovnom školom, s položenim majstorskim ispit ili priznatim majstorskim statusom iz područja ugradnje i održavanja ili servisiranja rashladnih i klimatizacijskih uređaja, odnosno osobe koje i prije postupka ishodađenja odobrenja imaju položen stručni ispit.

Privatni zaštitari

Ministarstvo unutarnjih poslova
Zakon o privatnoj zaštiti

222.Za slanje dokumentacije dostupne su e-usluga ili e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.

223.Propisani su jednaki uvjeti pružanja usluga privatne zaštite fizičkim i pravnim osobama iz EU/EGP državama.

224.Omogućeno je fizičkim i pravnim osobama iz EU/EGP državama povremeno obavljanje poslova privatne zaštite u trajanju najviše četiri puta godišnje.

225.Čuvari mogu biti i osobe sa završenom osnovnom školom.

Kemikalije

Ministarstvo zdravstva
Zakon o kemikalijama

226.Ukinuta je procedura ishodađenja odobrenje za obavljanje djelatnosti s opasnim kemikalijama.

Sport

Zakon o sportu

227.Za slanje dokumentacije dostupna je e-pošta, čime je procedura pojednostavljena i ubrzana. Sve informacije o uvjetima dostupne su putem Jedinственe kontaktne točke za usluge.

228.Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinственoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.

229.Ukinuto je ograničenja pravnog oblika tako da se sportskom djelatnošću mogu baviti i obrtnici kao fizičke osobe.

Privatni arhivi

Ministarstvo kulture i medija

Zakon o arhivskom gradivu i arhivima

230.Ukinuta je obvezna studija opravdanosti i izvedivosti osnivanja privatnih arhiva.

Energetika

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja

Zakon o tržištu električne energije; Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata; Zakon o plinu

231.Pružateljima usluga u području energetike iz drugih država Europskog gospodarskog prostora zajamčena je sloboda poslovnog nastana.

232.Ukinuta je kategorija povlaštenih i tarifnih kupaca struje i plina.

233.Ukinuta je obveze proizvođača plina da cjelokupnu proizvedenu količinu prirodnog plina plasira opskrbljivačima na teritoriju Hrvatske.

234.Uvedeni su natječaji za određivanje opskrbljivača na veleprodajnom tržištu plina.

Peljari i nautika

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture

Zakon o hrvatskom registru brodova

235.Olakšano je pružanje usluga nautičkog turizma.

236.Pojednostavljen je postupak oslobađanja broda od obveznog lučkog peljarenja, na način da je u postupku izdavanja odobrenja na zahtjev vlasnika broda, broдача ili kompanije potrebno da brod udovoljava isključivo zahtjevima sposobnosti za plovidbu i da zapovjednik posjeduje Svjedodžbu o oslobađanju od obveznog lučkog peljarenja. U postupak oslobađanja broda od obveznog peljarenja uveden je jedinstveni kriteriji za stjecanje Svjedodžbe neovisno o dužini broda i pojednostavljeni su uvjeti stjecanja Svjedodžbe o oslobađanju od obveznog lučkog peljarenja, tako što je ukinuta podjela na brodove do 50 m dužine i veće od 50 m te je skraćen rok s najmanje 36 na najmanje 12 mjeseci plovidbene službe u svojstvu zapovjednika broda. Produljena je valjanost Svjedodžbe o oslobađanju od obveznog lučkog peljarenja s 2 na 4 godine.

Pošta

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture
Zakon o poštanskim uslugama

- 237. Pružateljima poštanskih usluga iz drugih država Europskog gospodarskog prostora je omogućena sloboda poslovnog nastana i prekograničnog pružanja usluga.
- 238. Ukinut je monopol na pružanje rezerviranih poštanskih usluga.
- 239. Nema ograničenja pravnog oblika pružanja poštanskih usluga.
- 240. Pojednostavljeno je prekogranično pružanje poštanskih usluga dostave paketa.

Zdravstvena zaštita

Ministarstvo zdravstva
Zakon o zdravstvenoj zaštiti

- 241. Uveden je sustav privatnih ordinacija u primarnoj zdravstvenoj zaštiti.
- 242. Definirana je privatna praksa u ordinaciji bez koncesije tj. vremenskog ograničenja dozvole.
- 243. Privatni zdravstveni radnici mogu pružati zdravstvene usluge i u dislociranom prostoru odnosno području, kao i u posebnom vozilu.
- 244. Olakšan je razvoj usluga privatnog zdravstvenog turizma.
- 245. Zdravstvene usluge u zdravstvenom turizmu mogu pružati zdravstvene ustanove, trgovačka društva za obavljanje zdravstvene djelatnosti i privatni zdravstveni radnici.

Vezani obrti

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja
Zakon o obrtu

- 246. Otvaranjem tržišta konkurenciji, pružateljima iz Europskog gospodarskog prostora zajamčene su sloboda poslovnog nastana kao i sloboda prekograničnog pružanja usluga. U posljednjem slučaju, nema obveze početne registracije poslovnog nastana, polaganja ispita, komorskog upisa i poznavanja jezika, već je dovoljno elektroničko slanje izjave Jedinствenoj kontaktnoj točki ili izravno nadležnom tijelu.
- 247. Produljeno je ukupno trajanje sezonskog obavljanja obrta sa šest na devet mjeseci.
- 248. Ukinuto je reguliranje djelatnostima koje se mogu obavljati kao sezonski obrti.
- 249. Kod vezanih obrta su dovoljne dvije godine radnog iskustva ako osoba ima odgovarajuću srednju stručnu spremu. Potreban je ispit, ali osoba može pružati uslugu i bez ispita, ukoliko osnuje trgovačko društvo.
- 250. Nije potreban majstorski ispit već samo odgovarajuća srednja stručna sprema za obrtničke profesije kao što su mljekar, pekar, galanterist, fotograf, ljevač, kovač, limar, brodski mehaničar, pećar, mehaničar-poljoprivredne mehanizacije, instalater grijanja i klimatizacije, vodoinstalater, krovopokrivač, glazbalar, graditelj orgulja, tapetar, urar, elektroničar-mehaničar, fasader, soboslikar-ličilac, autolimar, autolakirer, kozmetičar i pismoslikar.
- 251. Omogućeno je da usluge knjigovodstvenih poslova pružaju i osobe sa završenom gimnazijom (pored osoba sa završenom srednjom stručnom spremom za zanimanje ekonomist).

Regulirane profesije

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
Zakon o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija

252. Uveden je opći sustav priznavanja stručnih kvalifikacija iz trećih zemalja.
253. Europska strukovna kartica izdana za privremeno i povremeno pružanje usluga daje automatsko pravo na obavljanje profesije, bez obveze ispunjavanja dodatnih uvjeta.
254. Dopušteno je pružanje reguliranih profesionalnih usluga osobama iz trećih zemalja pod istim uvjetima koji se primjenjuju na državljane Hrvatske (ako ima tri godine stručnog iskustva u istoj profesiji na području države članice koja je priznala stručnu kvalifikaciju stečenu u trećoj zemlji, što dokazuje potvrdom iz te zemlje).
255. Uvedeno je automatsko priznavanje stručnih kvalifikacija doktora, zubara, primalja, farmaceuta i medicinskih sestara iz država članica EU-a koji mogu ostvariti slobodu poslovnog nastana u Hrvatskoj.

Zaklade

Ministarstvo pravosuđa i uprave

Zakon o zakladama

256. Pojednostavljen je i ubrzan postupak osnivanja zaklada.
257. Ukinuto je ograničenje vremena osnivanja odnosno trajanja zaklade.
258. Zakladu može osnovati domaća ili strana fizička ili pravna osoba, čime nema ograničenja pravnog oblika.
259. Više se ne propisuje obveza traženja suglasnosti o svrsi zaklade.
260. Zaklade se mogu baviti i gospodarskom djelatnošću odnosno pružanjem usluga.

Datum zadnjeg ažuriranja: 16. studenoga 2022.

METODOLOGIJA I REZULTATI

- Regulacija hrvatskog tržišta usluga općenito je unutar prosjeka EU-a i OECD-a

Prema OECD-ovim [podacima](#) iz petogodišnjeg izvješća [Product Market Regulation \(PMR 2018](#) u odnosu na [PMR 2013](#)), ukupna reguliranost **hrvatskog** gospodarstva i tržišta usluga snižena je s najviše razine (prilikom ulaska u EU) na prosječnu razinu EU-a i OECD-a (ispred Poljske, Slovačke, Malte, Bugarske, Rumunjske, Austrije, Francuske i Belgije). U međuvremenu je navedena reguliranost snižena ispod tog prosjeka (prema OECD-ovoj simulaciji olakšanog pokretanja poslovanja putem sustava [START](#)), čime se Hrvatska okvirno nalazi na razini reguliranosti Češke, Slovenije, Mađarske, Estonije i Latvije. U okviru navedenog rezultata, okvirno prosječna razina reguliranosti tržišta usluga i glavnih tržišnih profesija odnosi se na računovođe, arhitekate, inženjere, agente za nekretnine, taksiste i cestovni promet, energetiku, telekomunikacije, trgovinu, javnu nabavu, strana ulaganja te pokretanje poslovanja trgovačkih društava i obrta. Pritom je ukupna reguliranost pristupa tržištu usluga među deset najnižih na unutarnjem tržištu EU-a i blago ispod prosjeka OECD-a. S druge strane, ljekarne su među najreguliranijima u odnosu na EU i OECD (uz Luksemburg, Španjolsku i Maltu). Također, pravne usluge (odvjetnici i bilježnici) reguliranije su od prosjeka EU-a, ali na razini usporedivih država (Estonija, Mađarska, Slovenija, Poljska, Češka, Slovačka i dr.).

Liberalizacija tržišta usluga provedena je kroz 260 mjera u 50-ak djelatnosti i profesija.

Time je ostvarena ciljana vrijednost kao pokazatelj rezultata u okviru [Nacionalnog programa reformi 2020](#). Ujedno se ostvaruje očekivana dinamika provedbe dodatnih mjera kroz [Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026.](#) i [Nacionalni program reformi 2022.](#) na način da ih bude barem 300 do kraja 2024.

Od 2019. godine mjere u ovom području provode se kroz [akcijske planove](#) za liberalizaciju tržišta usluga, slijedom regulatorne analize profesionalnih usluga od strane [Svjetske banke](#). Pritom je provedeno je 18 od 20 mjera iz prvog akcijskog plana te 13 od 18 mjera iz drugog akcijskog plana. Ostale mjere provode se tijekom 2022. prema predviđenim rokovima, osim 2 mjere koje su predviđene 2023.

- Cilj je do kraja 2024. pojednostaviti ili ukinuti najmanje 50 regulatornih zahtjeva privatnom sektoru profesionalnih usluga

Liberalizacija tržišta usluga nastavlja provoditi kroz [Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026.](#) ([NPOO](#)), kroz nastavak reforme reguliranih profesija. Pritom je cilj ove reforme dati doprinos jačanju konkurentnosti i produktivnosti hrvatskoga gospodarstva na način da će se **do kraja 2024. pojednostaviti ili ukinuti najmanje 50 regulatornih zahtjeva privatnom sektoru profesionalnih usluga**. Finalni korisnici ove reforme su potencijalno novi i postojeći poduzetnici iz privatnog sektora profesionalnih usluga te pojedinci i poduzeća koji su potrošači profesionalnih usluga. Cilj je olakšati pristup tržištu usluga i poticanjem slobode pružanja usluga odnosno konkurencije ostvariti dobrobiti za poduzetnike i potrošače, odnosno prosperitet gospodarstva u cjelini.

- Liberalizacija može donijeti povoljne gospodarske učinke

Liberalizacija tržišta usluga provodi se i kroz [Nacionalni program reformi 2022.](#) kako bi se dodatno otvorio *institucionalni okvir za potencijalno nove, kao i postojeće poduzetnike iz privatnog sektora profesionalnih usluga*. U pogledu očekivanih gospodarskih učinaka, reforma će otvoriti veće prilike za neto povećanja broja pružatelja usluga, inovativnosti i produktivnosti te većih prilika za pojedince i poduzeća kao potrošače profesionalnih usluga u smislu mogućeg sniženja cijena i većeg odabira. Stoga je sukladno NPOO-u specifični cilj do kraja 2024. **pojednostaviti ili ukinuti najmanje dodatnih 50 regulatornih zahtjeva privatnom sektoru profesionalnih usluga**. Radi ostvarenja navedenog cilja, Vlada će do kraja Q1/2023 donijeti treći Akcijski plan za liberalizaciju tržišta usluga s konkretnim mjerama koje će se provoditi tijekom 2023. i 2024. godine. U

pogledu pokazatelja rezultata, minimalni kumulativni broj provedenih mjera liberalizacije tržišta usluga povećat će se s preko 250 na barem 300 do kraja 2024. godine. Na temelju NPOO-a, više dokumenata predstavlja osnovu za nastavak reforme reguliranih profesija: preporuke iz projekta tehničke pomoći EK u suradnji sa Svjetskom bankom koje međuresorno nisu usvojene kroz dosadašnja dva akcijska plana za liberalizaciju tržišta usluga; rezultati ažuriranog indikatora restriktivnosti profesionalnih usluga EK i OECD-ovog izvješća PMR 2018; preporuke EK u okviru skupine Single Market Enforcement Task Force (SMET) vezane uz profesionalne usluge; obveza pune provedba zakonodavstva EU-a u području slobode pružanja usluga.

- Rast produktivnosti za barem 5%

NPOO: Liberalizacija tržišta usluga može pomoći rastu produktivnosti hrvatskog gospodarstva. Kad bi se sektorski propisi u području usluga, sukladno OECD PMR metodologiji, ublažili do razine u najmanje restriktivnim državama članicama EU-a (kao što su nordijske države), ukupna faktorska produktivnost hrvatskog gospodarstva mogla bi se povećati za 5,7% (Barone, Giuglelmo, i Federico Cingano 2011.; Canton, Erik et al. 2014; Thum-Thysen, Anna, i Erik Canton 2015.). S obzirom na već navedene rezultate Hrvatske prema OECD PMR 2018 metodologiji, hrvatsko gospodarstvo već je napravilo iskorake upravo u tom smjeru, a reforma se zato treba nastaviti u smjeru dodatne deregulacije prekomjernih zahtjeva, ekskluzivnih prava i obveza spram strukovnih komora. Na taj način može se dodatno doprinijeti povećanom (samo)zapošljavanju, stvaranju inovativnih usluga, povećanoj prekograničnoj mobilnosti profesionalaca, odnosno otvaranju prostora za sniženje cijene te povećanje mogućnosti odabira kvalitete usluga.

- Usluge stvaraju barem 40% dodane vrijednosti europske industrije, dok profesionalne i poslovne usluge premašuju desetinu dodane vrijednosti europskog gospodarstva

Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu za 2021. navodi kako sama Direktiva o uslugama pokriva djelatnosti koje čine 46 % BDP-a EU-a te da bi potpuna implementacija ove Direktive na razini EU-a mogla povisiti razinu BDP-a za 1,7 %. Ističe se pritom snažna interakcija roba i usluga u okviru procesa servisizacije industrije. Navodi se podatak kako su 2011. godine usluge stvarale 40 % dodane vrijednosti industrijske proizvodnje i izvoza te da se 25% do 60 % zaposlenosti u industriji odnosi na usluge. Pritom je ključna gospodarska uloga sektora profesionalnih i poslovnih usluga koji predstavlja 13% ukupne dodane vrijednosti europskog gospodarstva i pruža ključne inpute za mnoge ekosustave. Kao primjer se navodi kako zelena tranzicija europskog gospodarstva u nemalom dijelu ovisi o rezultatima građevinskog ekosustava.

- Dodatna i ambiciozna deregulacija usluga može povećati rast europskog gospodarstva za dodatnih 2,5 postotnih bodova do 2027. godine i otvoriti preko 350 novih poslova u punom radnom vremenu

Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu za 2022. navodi kako prepreke u sektoru usluga zaslužuju posebnu pažnju u kontekstu jačanja oporavka i otpornosti, s obzirom na visoki udio usluga u BDP-u i zaposlenosti EU-a, odnosno doprinos konkurentnosti industrije koja svoje proizvode u sve većoj mjeri nudi u kombinaciji s uslugama. Smanjivanje regulatorne restriktivnosti u području usluga može povećati konkurentnost, produktivnosti, ulaganja i inovacije (EK, PDF str. 21/129). Komisija procjenjuje kako bi u slučaju ambiciozne provedbe reformi usmjerenih na smanjivanje regulatornih prepreka uslugama na razinu prosjeka pet najmanje reguliranih država članica doprinijelo rastu BDP-a EU za dodatnih 2,5 postotnih bodova (EK, PDF str. 22/129). Pritom se Komisija poziva na ažurirani indikator restriktivnosti profesionalnih usluga iz 2021. godine koji se odnosi na sedam ključnih usluga. Među njima su arhitekti i inženjeri, a Komisija ističe kako navedeni sektori doprinose inputima za industrijske ekosustave europskog gospodarstva kao i zelenoj i digitalnoj tranziciji (EK, PDF str. 23/129).

Konkretno se radi o ekonomskoj analizi Europske komisije o gospodarskom učinku EU regulacije uslužnog sektora ([A general equilibrium analysis of the economic impact of the post-2006 EU regulation in the services sector](#)) iz 2022. godine. Prema navedenoj analizi, regulatorne reforme usmjerene na uklanjanje prepreka u

području usluga imaju pozitivan učinak na rast BDP-a Europske unije; reforme provedene od 2007. do 2017. godine ostvarit će do 2027. godine kumulativni doprinos rast BDP-a od 2,1%, odnosno ostvarit će 1,5% rasta 2022. godine; u slučaju ambicioznih reformi (koje bi dovele do deregulacije usluga na razini pet najniže reguliranih država članica) dodatni potencijal rasta procjenjuje se na 2,5% 2027. godine. Kumulativna kombinacija navedenog ostvarenog i potencijalnog doprinosa ambicioznih reformi u području usluga dalo bi stoga ukupan doprinos rastu BDP-a Europske unije od 4,6% do 2027. godine, uz povećanje zaposlenosti u punom radnom vremenu (360 000). U slučaju konzervativnijeg odnosno manje ambicioznog pristupa reformama usluga (koji uključuje ostvarene reforme i potencijal koji se kreće oko prosjeka EU-a po reguliranosti usluga), kumulativni doprinos rastu bio bi 3,2% do 2027. godine, odnosno dodatnih 1,1% rasta nastavno na ostvareni doprinos. Prema navedenoj simulaciji, razlika između ambicioznog i konzervativnog (prosječnog) pristupa je 1,4% u pogledu potencijala rasta BDP-a EU-a do 2027. godine.

- **Deregulacija usluga za 50 do 80% može europskom gospodarstvu donijeti dodatnih 279 do 457 milijardi eura do 2032.**

Također, prema analizi Europskog parlamenta iz 2022. pod nazivom [Ostvarenje jedinstvenog tržišta usluga](#), smanjivanje prepreka koje ograničavaju slobodu pružanja usluga može u dva dugoročna scenarija donijeti europskom gospodarstvu dodatnih 279 do 457 milijardi eura rasta BDP-a u razdoblju od deset godina (2022.-2032.). U analizi se koristi tzv. gravitacijski model kojim se u milijardama eura mjeri učinak uklanjanja prepreka na udio unutarnje trgovine uslugama u BDP-u (iz 2019.) i ukupan opseg izvoza usluga na unutarnjem tržištu, uključujući specifičnosti prekogranične geografske blizine i udaljenosti. Pritom se koriste podaci o regulatornoj restriktivnosti iz OECD-ove metodologije Product Market Regulation 2018 te se gleda pet područja prepreka sa sljedećim nazivima: 1. prepreke u sektoru usluga, 2. poremećaji izazvani djelovanjem države – izravna kontrola, 3. indeks restriktivnosti za trgovinu digitalnim uslugama, 4. prepreke izravnim stranim ulaganjima i 5. prepreke mrežnim uslugama. Analiza pretpostavlja dva scenarija dinamike reformi na tržištu usluga koje se mjere u razini deregulacije do 2032. godine: 1. **glavni scenarij pretpostavlja smanjivanje regulatornih prepreka za 50% u odnosu na najbolje države članice** (s najnižom razinom regulacije usluga); 2. **ambiciozni scenarij pretpostavlja deregulaciju od 80 % u odnosu na najbolje države članice**. Pritom se kao prepreke gledaju spomenute prepreke u uslužnom sektoru i poremećaji izazvani djelovanjem države – izravna kontrola (prema OECD PMR 2018). Pritom se iznose podaci za glavni scenarij koliki bi učinak svaka država članica EU-a mogla očekivati u pogledu dodatnog rasta udjela izvoza usluga u BDP-u; za Hrvatsku je to barem 3,5%. Veći učinak (4,0 - 4,5 %) moglo bi očekivati samo sedam država članica (SI, LU, MT, LV, LT, EE i SK). Navodi se kako učinci nisu isti za sve države članice ali sve mogu očekivati koristi od uklanjanja prepreka. U okviru navedenog glavnog scenarija i razdoblja od deset godina (2022.-2032.), odnosno očekivanih 279 milijardi eura dodatnog rasta BDP-a EU-a, što predstavlja oko 2% BDP-a EU-a, čak 216 milijardi eura (77% – op.a.) odnosi se učinke liberalizacije u smislu uklanjanja prepreka u uslužnom sektoru. U analizi se ističe kako je provedba Direktive o uslugama dovela do ukidanja ili pojednostavljenja tisuća prekomjernih zahtjeva i pravila, kako bi se povećala transparentnost i olakšalo pružanje i korištenje usluga na unutarnjem tržištu. Kao rezultat toga je povećanje trgovine uslugama unutar EU-a s 3 % 1992. godine (od početka stvaranja unutarnjeg tržišta) na 6 % 2020. godine. Pritom podaci u analizi pokazuju kako bi se u odnosu na navedeni rezultat iz 2020. mogao ostvariti dodatni rast unutarnje trgovine uslugama od preko 8 do 10 % BDP-a EU-a. Unatoč nizu pomaka zbog implementacije Direktive o uslugama i dalje postoje fragmentirane regulacije usluga i prekomjerni zahtjevi, što smanjuje učinkovitost gospodarstva EU-a. Stoga bi uklanjanje neopravdanih prepreka prekograničnom pružanju usluga povećalo učinkovitost i stvorilo prilike za nove poduzetnike kako bi lakše pristupili tržištu i povećali izloženost konkurenciji. Pritom bi otvorenost tržišta usluga mogla povećati koristi od ekonomike razmjera te tako doprinijeti povećanju konkurentnosti, apsorpcije znanja, inovacija kao i sniženju cijena. Nadalje, analiza se poziva na istraživanje u kojem se ističu glavne prepreke kao što su: fragmentirana nacionalna pravila za usluge; prekomjerni administrativni zahtjevi i složene procedure za usluge; nedostupnost informacija o pravilima i zahtjevima, odsutnost digitalizacije putem sustava „sve na jednom mjestu“ i nedjelotvornost administracije.

Slijedom navedene analize može se na temelju dubinskog uvida u OECD PMR 2018 metodologiju i podatke za Hrvatsku vidjeti kako navedeni potencijal rasta trgovine uslugama ovisi o uklanjanju sljedećih prepreka u sektoru usluga (*Barriers in service sectors*): *obvezne strukovne komore, stručni ispiti i visoka ekskluzivna prava inženjera i arhitekata*; minimalna geografska distanca i kvota za poslovni nastan ljekarni; ograničenja internetske prodaje lijekova na recept i na prodaju lijekova izvan ljekarni. Čak 3/4 učinaka na rast BDP-a EU-a odnosi se na deregulaciju u ovom području, gdje je Hrvatska s 2,22 među 10 država članica EU-a s manjom razinom reguliranosti, odnosno manjom od primjerice Latvije, Slovačke, Poljske i Rumunjske. Pritom je Hrvatska blizu prosjeka OECD-a (2,12) i oko 10 % ispod prosjeka EU-a. Oba scenarija pretpostavljaju približavanje državama članicama s najnižim razinama regulacije za 50 odnosno 80 % – Švedska, Nizozemska, Estonija, Danska i Litva. Kada bi primjerice Hrvatska snizila svoj skor reguliranosti s 2,22 za oko 40%, bila bi na razini Danske (1,34) i Litve (1,40), koje su na 4. odnosno 5. mjestu. Dodatni učinci mogli bi se ostvariti uklanjanjem prepreka mrežnim uslugama (*Barriers in network services*) u pogledu konkurencije u pružanju vodnih i željezničkih usluga te pojednostavljenja ili ukidanja dozvola u području putničkog i teretnog vodnog prometa. Hrvatska je u ovom području sa 1,06 25% ispod prosjeka OECD-a (1,41) i već se nalazi među država članicama EU-a s najnižom razinom prepreka mrežnim sektora, pogotovo u sektoru telekomunikacija. U konačnici, kada se gledaju poremećaji izazvani djelovanjem države – izravna kontrola (*Distortions induced by state involvement – Direct controls*), *gledaju se izravne kontrole nad državnim poduzećima u mrežnim sektorima (energetika i promet) i pravne prepreke privatizacijama.*

- **Jedinstveno tržište već ima pozitivan učinak na europsko gospodarstvo, dok dodatna deregulacija može povećati stopu ulazaka na tržište**

U dokumentu kojime su [utvrđene prepreke](#) na jedinstvenom tržištu, Komisija ističe kako **jedinstveno tržište ima pozitivan učinak na BDP koji je zbog toga 8% - 9% viši na europskoj razini, dok je učinak tržišne konkurencije na razini 2% BDP-a** (J. in 't Veld, 2019. Quantifying the Economic Effects of the single market in a Structural Macromodel, European Economy Discussion Paper 094, European Commission Directorate-General for Economic and Financial Affairs). Nadalje, ističe se kako je jedinstveno tržište povećalo produktivnost i potaknulo smanjenje marži (Mion and Ponattu, 2019. Estimating economic benefits of the Single Market for European countries and regions, Bertelsmann Stiftung Policy Paper). Analiza Komisije pokazuje kako smanjenje restriktivnosti reguliranja inženjera i arhitekata ima potencijal povećanja ulazaka na tržište od strane novih pružatelja usluga za 10 do 18 % (European Commission, 2015. Business services – Assessment of Barriers and their Economic Impact). Pritom su troškovi ispunjavanja nacionalnih procedura barem 10.000 eura (Ecorys, 2018. Study on costs involved in accessing markets cross-border for provision of construction services). Dodatno, analiza Komisije pokazuje kako smanjenje regulatorne restriktivnosti usluga računovođa i poreznih savjetnika ima potencijal povećanja stope ulazaka na tržište od strane novih pružatelja usluga za oko 15%. Pritom je procijenjeni trošak ispunjavanja regulatornih i administrativnih zahtjeva barem 10.000 eura. Također, analiza Komisije procjenjuje kako bi smanjenje reguliranosti pravnih usluga povećalo stopu ulazaka na tržište od strane novih pružatelja usluga za oko 13% (European Commission, "Business services – Assessment of Barriers and their Economic Impact", 2015).

Više informacija: [Ekonomska analiza sektora profesionalnih i poslovnih usluga](#) (RH)

METODOLOŠKI POKAZATELJI REZULTATA

Izvor: OECD-ovi [podaci](#) iz izvješća [Product Market Regulation](#) (2018)

- Hrvatska je prema izvješću ([PMR 2013](#)) imala najreguliranije gospodarstvo (sa 2,08) kada je pristupilo na unutarnje tržište Europskog gospodarskog prostora. S druge strane, prema novom izvješću ([PMR 2018](#)) zabilježeni rezultat [Hrvatske](#) je 1,43, što je unutar prosjeka EU-a i OECD-a. Prema tome je Hrvatska bila na razini zemalja kao što su Island, Čile, Japan i Izrael, a s manje regulacije unutar EU-a od Poljske, Slovačke, Malte, Bugarske, Rumunjske, Austrije, Francuske i Belgije.
- Ipak, kada se u realnom vremenu gleda i [e-registracija poslovnog nastana](#) (*Administrative Burden on START-ups*), Hrvatska se od kraja 2019. godine nalazi ispod prosjeka EU-a i OECD-a (s najviše 1,35, prema OECD-ovoj simulaciji), a uz realne korekcije određenih podataka (*Interaction with Interest Groups*) i niže, s obzirom da postoje javna savjetovanja s pojedinim zainteresiranim dionicima. Time se Hrvatska okvirno nalazi na razini usporedive Češke, Slovenije, Mađarske, Estonije i Latvije.
- Gledajući dva glavna segmenta koje PMR izvješće mjeri, Hrvatska je s 1,82 iznad prosjeka EU-a i OECD-a prema utjecaju države kroz javna poduzeća (*Distortions Induced by State Involvement*), dok je s 1,05 ispod tog prosjeka prema **regulaciji pristupa tržištu** (*Barriers to Domestic and Foreign Entry*), a gdje se gledaju registracija poslovnog nastana, pristup tržištu usluga u više sektora te trgovina i ulaganja. Konkretno, Hrvatska je prema regulaciji pristupa tržištu među deset najmanje reguliranih EU država na unutarnjem tržištu, na razini Nizozemske, Estonije i Mađarske, a manje regulirana od usporedive Češke, Slovačke, Poljske i Rumunjske. Kako je uveden elektronički poslovni nastan, razina reguliranosti pristupa tržištu je prema OECD simulaciji snižena na 0,92, ispod razine Slovenije.
- Vezano uz **regulaciju uslužnih sektora** (*Barriers in Services Sectors*), Hrvatska je s 2,22 među 10 država EU-a s manjom razinom reguliranosti, a ujedno manjom od primjerice Latvije, Slovačke, Poljske i Rumunjske. Pritom je Hrvatska blizu prosjeka OECD-a i oko 10 % ispod prosjeka EU-a.
- U slučaju **glavnih tržišnih profesionalnih usluga** (*Professional Services*), kao što su računovođe, arhitekti, inženjeri građevinarstva, agenti za nekretnine i odvjetnici, Hrvatska je s 1,48 ispod prosjeka EU-a i OECD-a. Pritom je hrvatsko tržište profesionalnih usluga profesija manje regulirano od usporedivih tržišta Poljske, Latvije, Slovenije, Češke, Slovačke, Njemačke, Austrije, Rumunjske i Bugarske. Također, Hrvatska gotovo najmanje regulira tržišne profesije među državama Srednje Europe koje dijele sličan kontinentalni regulatorni okvir. Nadalje, **reguliranost odvjetnika u okviru je usporedivih država Srednje Europe** (kao i kod bilježnika), premda je blago iznad EU prosjeka. U odnosu na prethodno PMR izvješće, regulacija odvjetnika blago je snižena (s 5,08 na 3,85), odnosno niža je nego u Mađarskoj, Poljskoj, Češkoj, Slovačkoj i Sloveniji. Nadalje, **snižena je regulacija arhitekata i inženjera** (kod arhitekata s 3,85 na 1,15) tako da je ispod prosjeka EU-a i OECD-a, dok su inženjeri okviru prosjeka EU-a. Također, Hrvatska je među desetak država članica EU-a koje nemaju licenciranje računovođa (0,00).
- **Sektor distributivne trgovine** (*Retail Distribution*) otvoren je konkurenciji i s 1,22 nešto manje reguliran od prosjeka EU-a i OECD-a, uključujući usporedbu s Latvijom, Poljskom i Slovačkom. S druge strane, prodaja lijekova odnosno ljekarne su s 4,50 među najreguliranijima unutar EU-a, a samo manje od Luksemburga i Španjolske.
- **Reguliranost sektora mrežnih usluga** (*Network Sectors*) snižena je na razinu blago iznad prosjeka EU-a i OECD-a (s 2,25 na 1,53), a niža je nego primjerice u Latviji, Litvi, Poljskoj i Rumunjskoj. Pritom su snižene regulacije u energetici (s 3,02 na 1,49), od električne energije (s 3,85 na 1,50) do prirodnog plina (s 2,16 na 1,48). Također, snižene su regulacije prometu (na 2,15), a regulacija cestovnog prometa (uključujući taksiste) među najnižima je na unutarnjem tržištu. Regulacija telekomunikacija je s 0,35 u EU prosjeku i značajno niža od prosjeka OECD-a. Pritom regulacije mobilnih telekomunikacija gotovo nema (0,02), kao i u svega nekoliko država članica EU-a poput Češke i Estonije.